

Växtlistan Puttmyra/Hälsingbo

Datum: 2015-09-16

Skapad av: Philipp Weiss

I detta dokument har jag gjort en sammanställning av de växter vi odlar i Puttmyra skogsträdgård och i vår hemträdgård i Hälsingbo, båda belägna utanför Stjärnsund i södra Dalarna. Båda platser ligger på gränsen mellan odlingszon IV och V enligt den svenska zonkartan, men Hälsingbo har ett utomordentligt gynnsamt mikroklimat där vi kan odla växter som annars anses vara härdiga i odlingszon III.

Dokumentet är uppdelat i flera olika flikar: I fliken Vedartade listas alla vedartade växter vi odlar och några av deras egenskaper anges. Alla växter är sorterade efter deras botaniska namn och trivialnamnen ges på flera språk för att göra det lättare att hitta rätt växt på den europeiska marknaden. Härdigheten ur litteraturen anges så vitt den är känd, både enligt det amerikanska systemet (USDA) och det svenska systemet. Kolumnen "Planteringsår" ger information om hur länge växten har klarat sig på respektive växtplats. Kolumnen "proveniens" anger vart vi har fått växten ifrån och har inget med den egentliga proveniensen i botanisk mening att göra. Kolumnen "Var?" visar om växten befinner sig på friland i Puttmyra skogsträdgård, i trädgården i Hälsingbo med sitt gynnsamma mikroklimat eller i det stora växthuset i Puttmyra skogsträdgård där vi har planterat ett antal träd och buskar som inte är härdiga här på friland.

Fliken Örtartade listar de flesta örter vi odlar. Här ges mindre information om varje växt än i fliken "Vedartade".

Genomstrukna växtnamn anger växter som vi har provat, men som inte har klarat sig. I kolumnen "Anmärkning" finns det i vissa fall information om varför växten har utgått.

Fliken Ordningar visar vilka ordningar i växtriket som är representerade i våra odlingar. Varje art tillhör ett släkte, som i sin tur tillhör en familj. Varje familj tillhör en ordning. I skogsträdgårdsodling strävar man efter att få en hög mångfald även på ordningsnivå, för att sprida riskerna och förebygga sjukdomsspridning.

Fliken Anmärkningar listar fotnoter som förekommer i de övriga flikarna.

I fliken Litteratur har jag sammanställt den litteraturen jag använt mig av för att göra växtlistorna.

OBS: Denna växtlista är inte fullständig ännu. Det saknas information om många växter med avseende på exempelvis ljusförhållanden, torktålighet eller typ av rotsystem. Alla kompletteringar är högst uppskattade! Om du vill komplettera med information, märk gärna dina ändringar med någon färg och skicka det här dokumentet tillbaka till mig på philipp@ihop.nu. Stort tack för din hjälp!

Mentha sp	Lamiaceae	Citronmynta									Blad	Frö, (rot-)stickingar					
Mentha sp	Lamiaceae	Bergamottmynta									Blad	Frö, (rot-)stickingar					
Mentha x piperita	Lamiaceae	Pepparmynta	Peppermint	Pfefferminze			60	x			x	Blad	Frö, (rot-)stickingar	3			
Meum athamanticum	Apiaceae	Björnsrot	Baldmoney									Blad	Frö, (rot-)stickingar				
Monarda fistulosa	Lamiaceae	Temynta	Wild bergamot									Blad					
Myrrhis odorata	Apiaceae	Spansk körvel	Sweet cicely				40	60	100		x	x	Blad	Frö (behöver stratifieras), dehing	5		
Nasturtium officinale	Brassicaceae	Vattenkrasse	Watercress	Brunnenkresse				30		x		x	Blad	Frö, dehing	2		
Nepeta cataria	Lamiaceae	Kattmynta	Catnip									Blad					
Oenanthe pimpinelloides	Apiaceae	Knölstäkra	Meadow parsley									Rotknölar					
Origanum vulgare	Lamiaceae	Kungsmynta	Oregano				30	40	45	60	x		x	Blad	Frö, dehing	Självsår sig lätt.	5
Oxalis acetosella	Oxalidaceae	Härmysa	Wood sorrel					20				x	x	Blad	Frö, dehing	Självsår sig lätt.	2
Oxyria digyna	Polygonaceae	Fältyra	Mountain sorrel				40	50			x		x	Blad	Frö	Självsår sig lätt.	2
Plantago major	Plantaginaceae		Broadleaf plantain				35	45	x			x		Späda blad		Indikerar kompakterade jordar	5
Polygonatum biflorum	Asparagaceae	Storrams	Solomon's seal				20	30	60	200	x		x	Unga skott	Frö, dehing		3
Polygonatum x hybridum	Asparagaceae	Jättegetrams	Giant Solomon's seal				20	30	60	200	x		x	Unga skott	Frö, dehing		3
Polypodium ssp. officinale	Asteraceae	Växer	Växer											Rotknölar		Knölna hanteras som potatis	
Polypodium vulgare	Polypodiaceae	Stensöta	Polypody											Rot		Mycket söt rot. Bör inte ätas i större mängder	
Pulmonaria officinalis	Boraginaceae	Lungört	Lungwort				30	45	25		x		x	Ovrigt	Frö, dehing, rotstickingar	Medicinsk ackumulator, bra tidig blivax	6
Rheum rhabarbarum	Polygonaceae	Rabarber	Rhubarb				100	150	50	100	x		x	Stjälkar	Frö, dehing		3
Rheum rhaponticum	Polygonaceae	Rabarber	Rhubarb	Spangstjerg			100	150	50	100	x		x	Stjälkar	Frö, dehing		3
Rumex crispus	Polygonaceae	Rabarber	Rhubarb				100	150	50	100	x		x	Stjälkar	Frö, dehing		3
Rumex ramosissimus	Polygonaceae	Rabarber	Rhubarb	Elmsfeuer			100	150	50	100	x		x	Stjälkar	Frö, dehing		3
Rumex rugosus	Polygonaceae	Trädgårdsyra	Garden sorrel				30	80	x			x		Blad	Frö, dehing	Dynamisk ackumulator	5
Rumex acetosa	Polygonaceae	Ängsyra	Common sorrel				20	30	x			x		Blad	Frö, dehing	Dynamisk ackumulator	5
Rumex patientia	Polygonaceae	Spanskärräppa	Patientia dock				30	100	x			x		Blad	Frö, dehing	Dynamisk ackumulator	5
Rumex sanguineus	Polygonaceae	Skogskräppa	Wood dock				20	40	x			x		Blad	Frö, dehing	Dynamisk ackumulator	5
Samolus valerandi	Ranunculaceae	Bunga	Water-pimpernel											Blad		Bara unga blad, besk smak	
Sasa kurilensis	Poaceae	Kurilbambú	Chishima Zasa											Skott		Frön kan ätas, produceras med långt mellanrum.	
																Föredrar humusrika, våldrånade jordar i sol till halvskugga. Populär vild grönsak i Japan. Lär inte vara invasiv i de kallare delarna av landet, annars bör man ha uppsikt över växten så att den inte tar över. Förökas främst genom delning, kan behöva sex stjälkar för att kunna ta sig.	
Scorzonera hispanica	Asteraceae	Svartrot	Scorzera				25	130	x			x		Blad	Frö	Roten är ättlig också, men då är planten inte perenn.	4
Sedum sarmentosum	Crossulaceae	Löparfettblad	Stringy stonecrop											Blad			
Sium sisarum	Apiaceae	Sockerrot	Silverroot				30	120	x			x		Rotknölar	Frö, dehing		4
Solidago canadensis	Asteraceae	Kanadensiskt gullris	Goldenrod					100	200	x		x		Blad	Frö, dehing	Invasiv	5
Stachys affinis	Lamiaceae	Korogi	Chinese artichoke				45	x				x		Rotknölar			5
Stachys palustris	Lamiaceae	Knölsycka	Marsh woundwort											Rotknölar			
Symphytum grandiflorum	Boraginaceae	Kaukasisk vallört	Dwarf Comfrey	Zwergbeinweil	Hidecote Pink		40	x				x		Dynamisk ackumulator, insektsväxt	Frö, dehing, rotstickingar	Kan vara invasiv	5
Symphytum x uplandicum	Boraginaceae	Vallört	Comfrey				50	100	100	200	x		x	Dynamisk ackumulator, insektsväxt	Frö, dehing, rotstickingar	Dynamisk ackumulator, steril och sprider sig inte. Senare än Bocking 14, men högst avkastning i engelska försöksodlingar. Bästa fodersorten bland Bocking-sorterna.	5
							50	100	100	200	x		x	Dynamisk ackumulator, insektsväxt	Dehing, rotstickingar	Dynamisk ackumulator, steril och sprider sig inte. Kommer igång tidigt på våren och har hos oss högst avkastning.	5
							50	100	100	200	x		x	Dynamisk ackumulator, insektsväxt	Dehing, rotstickingar	Dynamisk ackumulator, steril och sprider sig inte. Kommer igång tidigt på våren och har hos oss högst avkastning.	5
Thymus spp.	Lamiaceae	Timjan	Thyme											Blad			
Urtica dioica	Urticaceae	Brännässla	Nettle					70	100	x		x		Blad	Frö, dehing		4
Valeriana officinalis	Caprifoliaceae	Valeriana/vänderot	Valerian	Baldrian			40	80	120	200	x		x	Medicinalväxt, dynamisk ackumulator	Medicinal		
Verbascum nigrum	Scrophulariaceae	Mörkt kungsljus	Dark Mullein											Blommor, frön			
Vicia pisiformis	Fabaceae	Ärvicker	Pea vetch											Blommor, frön		N-flöjande	
Viola odorata	Violaceae	Luktviol	Wood violet				25	30	15	20	x		x	Blad	Frö, dehing, avläggare		4

Ordning	Ordning (svenskt)	Familj	Familj (svenskt)
Apiales	Araliaordningen	Araliaceae	Araliaväxter
Apiales	Araliaordningen	Apiaceae	Selleriväxter
Asparagales	Sparrisordningen	Alliaceae	Backlöksväxter
Asparagales	Sparrisordningen	Asparagaceae	Sparrisväxter
Asparagales	Sparrisordningen	Hemerocallidaceae	Dagiljeväxter
Asterales	Asterordningen	Campanulaceae	Klockväxter
Asterales	Asterordningen	Asteraceae	Asterväxter
Austrobaileyales		Schisandraceae	Fjärilsrankeväxter
Boraginales	Förgätmigejordningen	Boraginaceae	Strävbladiga
Brassicales	Kålordningen	Brassicaceae	Kålväxter
Caryophyllales	Nejlikordningen	Polygonaceae	Slideväxter
Caryophyllales	Nejlikordningen	Amaranthaceae	Amarantväxter
Caryophyllales	Nejlikordningen	Portulacaceae	Portlakväxter
Cornales	Kornellordningen	Cornaceae	Kornellväxter
Crossosomatales	Pimpernötsordningen	Staphyleaceae	Pimpernötsväxter
Dioscoreales	Jamsordningen	Dioscoreaceae	Jamsväxter
Dipsacales	Väddordningen	Caprifoliaceae	Kaprifolväxter
Dipsacales	Väddordningen	Adoxaceae	Desmeknoppsväxter
Ericales	Ljungordningen	Ebenaceae	Ebenholtsväxter
Ericales	Ljungordningen	Actinidiaceae	Aktinidiaväxter
Ericales	Ljungordningen	Styracaceae	Storaxväxter
Fabales	Ärtordningen	Fabaceae	Ärtväxter
Fagales	Bokordningen	Fagaceae	Bokväxter
Fagales	Bokordningen	Betulaceae	Björkväxter
Fagales	Bokordningen	Juglandaceae	Valnötsväxter
Fagales	Bokordningen	Myricaceae	Porsväxter
Lamiales	Plisterordningen	Oleaceae	Syrenväxter
Lamiales	Plisterordningen	Lamiaceae	Plisterväxter
Lamiales	Plisterordningen	Scrophulariaceae	Flenörtsväxter
Laminariales		Plantaginaceae	Grobladsväxter
Magnoliales	Magnoliaordningen	Annonaceae	Kirimojaväxter
Malpighiales	Malpigiaordningen	Salicaceae	Videväxter
Malpighiales	Malpigiaordningen	Violaceae	Violväxter
Malvales	Malvaordningen	Malvaceae	Malvaväxter
Oxalidales	Harsyreordningen	Oxalidaceae	Harsyreväxter
Pinales	Tallordningen	Cupressaceae	Cypressväxter
Pinales	Tallordningen	Pinaceae	Tallväxter
Piperiales	Pepparordningen	Aristolochiaceae	Piprankeväxter
Poales	Gräsordningen	Poaceae	Gräs
Polypodiales	Stensöteordningen	Onocleaceae	Pärlbräkenväxter
Ranunculales	Ranunkelordningen	Berberidaceae	Berberisväxter
Ranunculales	Ranunkelordningen	Ranunculaceae	Ranunkelväxter
Ranunculales	Ranunkelordningen	Papaveraceae	Vallmoväxter
Rosales	Rosordningen	Rosaceae	Rosväxter
Rosales	Rosordningen	Cannabaceae	Hampväxter
Rosales	Rosordningen	Elaeagnaceae	Havtornsväxter
Rosales	Rosordningen	Urticaceae	Nässelväxter
Sapindales	Kinesträdordningen	Meliaceae	Mahognyväxter
Saxifragales	Stenbräckeordningen	Grossulariaceae	Ripsväxter
Saxifragales	Stenbräckeordningen	Crassulaceae	Fetbladsväxter
Solanales	Potatisordningen	Solanaceae	Potatisväxter
Vitales	Vinordningen	Vitaceae	Vinväxter

Anmärkningar

Alla svenska källor hänvisar till en enda källa för rotsystemtyperna, Köstler (1968), Die Wurzeln der Waldbäume.

Dessutom är formen av rotsystemet i verkligheten helt beroende av

1 markförhållanden, hur djup jorden är, vattentillgång, jordart osv.

TB, tvåbyggare: Det behövs både han- och honplantor för att pollinering

2 ska kunna ske

SF*, självfertil = flera träd ger bättre pollinering

SS, självsteril: Korspollinering krävs

Skuggtålighet: Lätt skugga motsvarar 50% sol, halvskugga 20% sol, full

3 skugga endast indirekt ljus.

Litteratur

Böcker

Barstow, S., Around the World in 80 Plants An Edible Perennial Vegetable Adventure for Temperate Climates. Permanent Publications, 2014.

Crawford, M., Creating a forest garden : working with nature to grow edible crops. Totnes: Green Books, 2010.

Crawford, M., How to grow perennial vegetables : low-maintenance, low-impact vegetable gardening. Totnes: Green, 2012.

Hills, L.D., Comfrey : past, present and future. London, 1976.

Jacke, D. and E. Toensmeier, Edible forest gardens. White River Junction, Vt.: Chelsea Green Pub. Co., 2005.

Kjellsson, A., Skörda nya smaker : en upptäcktsresa i trädgården. Västerås: Ica, 2012.

Toensmeier, E., Perennial Staple Crops, in Permaculture Activist, 2012.

Toensmeier, E., Perennial vegetables : from artichoke to zuiki taro, a gardener's guide to over 100 delicious, easy-to-grow edibles. White River Junction, Vt.: Chelsea Gre

Webbsidor

SKUD, Svensk kulturvästddatabas <http://www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/skud/sok/fritextsokning/>

Den virtuella floran <http://linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html>

Plants for a Future <http://pfaf.org/user/Default.aspx>

Tönnersjö Plantskola. Träd från A-U http://www.tonnersjo.se/alla_trad.php

Wildobstschncke (Plantskola) <http://www.wildobstschncke.de/>

en Pub., 2007.